

BIJBELSE LIJNEN VOOR DE KINDERDOOP

Door dr.T.Brienen
Gorinchem – 1984
Heruitgave Elimkerk 2001

Inhoudsopgave

[Aanleiding 1](#)

[1 Geen teksten in Nieuwe Testament voor de kinderdoop?! 1](#)

[2 Hoe lezen we de Bijbel? 1](#)

[Hoe kan dat? 1](#)

[3 De verhouding Oud en Nieuw Verbond in geding. 2](#)

[4 De bijbelse eenheid van Oud en Nieuw Verbond. 2](#)

[5 Nog meer gegevens uit de Bijbel. 2](#)

[6 De doop in de plaats van de besnijdenis. 3](#)

[7 Wie moeten nu besneden en gedoopt worden? 3](#)

[a. Het Nieuwe Testament is zendingsboek. 3](#)

[b. Paulus schrijft tegen dwaalleer. 4](#)

[8 Toch teksten in het Nieuwe Testament voor de kinderdoop. 4](#)

[8.1 De beloften óók voor de kinderen. 4](#)

[8.2 Het dopen van gezinnen. 4](#)

[8.3 Het heilig-zijn van de kinderen. 5](#)

[9 Horen in het Nieuwe Testament doop en geloof niet bij elkaar? 5](#)

[9.1 Een klemmende vraag. 5](#)

[9.2 Het heil is in Christus. 5](#)

[9.3 De doop is teken en zegel van het heil voor de gelovigen. 6](#)

[a. de afwassing van de zonden 6](#)

[b. de gemeenschap met Christus, met zijn sterven en opstanding 6](#)

[c. het afleggen van het oude en het ontvangen van het nieuwe leven 6](#)

[d. de wedergeboorte en het ontvangen van de Geest 6](#)

[9.4 De plaats van de doop in het leven des geloofs. 7](#)

[9.5 Vergelijking van doop en avondmaal. 7](#)

[9.6 En de kinderdoop dan? 7](#)

[9.7 De band van óók de kinderdoop en het geloof. 8](#)

[10 De Geest en de doop. 8](#)

[10.1 Geestesdoop en waterdoop. 8](#)

[10.2 De doop met de Heilige Geest. 8](#)

[10.3 Pinksteren: éénmalig of herhaalbaar? 8](#)

[10.4 De verhouding Geest en doop. 9](#)

[11 Inhoudsopgave 1](#)

BIJBELSE LIJNEN VOOR DE KINDERDOOP

Aanleiding

Er worden me hier en daar weleens wat vragen gesteld over de gronden voor de kinderdoop. Ook bleek op de classisvergadering te Dordrecht, dat de invloed van de Pinksterbeweging weer aan het toenemen is in onze streken en in de Pinksterbeweging verwerpt men over het algemeen de kinderdoop.

Daarom leek het me goed hierover eens in ons contactblad te schrijven.

Ik zal proberen het zo duidelijk mogelijk te doen, zodat jong en oud het kunnen volgen. Als dat niet het geval is, dan hoor ik dat wel! Ik sluit me aan bij een stuk, dat in het gemeentebblad van onze kerk te Groningen indertijd is verschenen. Dat stuk is samengesteld door de toen nog in leven zijnde ds. A. Rebel, door drs. W. Steenbergen en door mij.

1 Geen teksten in Nieuwe Testament voor de kinderdoop?!

Laten we beginnen bij de kernvraag: "Wat zegt de Bijbel en met name het Nieuwe Testament over de kinderdoop?" Dat is immers een schot direct in de roos.

Als deze vraag nu aan de orde komt, moet ik beginnen met een eerlijke erkenning. Er zijn géén teksten aan te wijzen, waarin met zoveel woorden wordt gezegd, dat kinderen werden gedoopt. Ook wanneer we lezen, dat een heel "huis", dat wil zeggen een gezin, gedoopt werd (zie Handelingen 16:15,31vv, 18:8, 1 Corinthiërs 1:16), staat er niet uitdrukkelijk bij, dat daar (kleine) kinderen bij waren!

Nog minder zijn er teksten te vinden, waarin wordt voorgeschreven en duidelijk opgedragen dat de kleine kinderen van de gelovigen gedoopt moeten worden, zoals onder het volk Israël, de jongetjes al heel vroeg - acht dagen oud - besneden moesten worden. Ook in Colossenzen 2:11, waar Paulus doop en besnijdenis in één adem noemt, is van zo'n voorschrift geen sprake!

Niet zo lang geleden waren er 'tegenstanders' van de kinderdoop, die een folder aan de mensen uitreikten met als titel "Wat zegt de Bijbel over de kinderdoop?". De mensen die de folder aanpakten en open deden, ontdekten tot hun verbazing, dat de folder blanco was; er stond niets in. In dit opzicht hadden ze gelijk, want er zijn geen teksten in de Bijbel, waarin dit regelrecht geleerd wordt.

Maar is hiermee dan niet alles voorgoed beslist? Hoe durven we dan toch de kinderdoop te handhaven? Is dat dan niet toedoen aan het Woord van God!

Deze vragen hebben echter alles te maken met die andere vraag: Hoe lees je de Bijbel? Hoe gehoorzamen we aan het Woord van God?

Moeten we de Bijbel echt gebruiken als een verzameling van bijbelteksten waarin we moeten zoeken naar de waarheden, die we moeten geloven, naar de voorschriften die we hebben te volgen en naar de gronden voor ons kerkelijk handelen? Is de Bijbel zo het waarhedenboek voor ons geloof, het voorschriftenboek voor ons leven en het bronnenboek voor ons handelen? En zijn wij gehoorzaam aan de Bijbel als wij daar alle waarheden aanvaarden alle voorschriften opvolgen en alle gronden erkennen die we met zoveel woorden in bepaalde teksten kunnen lezen? Men probeert het ons en jou van verschillende kanten aan te praten!

Maar als we zo met de Bijbel, Gods Woord, zouden omgaan, dan miskennen we de eigen aard en bedoeling van dit heilig Boek der boeken.

Er blijkt dus heel wat vast te zitten aan de vraag naar de kinderdoop Vóór alles moet de vraag gesteld: "Hoe ziet u de Bijbel en hoe ga je met die Bijbel om?".

2 Hoe lezen we de Bijbel?

De Bijbel is het Boek van Gods openbaring aan ons. Daar zullen we het wel allemaal mee eens zijn. Nu, door middel van de Bijbel wil de levende God ons, mensen van de 20-ste eeuw, aanspreken. Maar deze levende God heeft ons in het heden alleen iets te zeggen, omdat Hij eenmaal in het verleden zijn grote daden van verlossing heeft gedaan. De Bijbel nu is voor alles het Boek, waarin God ons openbaart welke weg Hij in zijn verlossend handelen gegaan is. Die weg is na de zondeval begonnen met Gods belofte van verlossing aan de mens (Genesis 3:15). En van daaruit loopt de weg verder via de redding van Noach, de roeping van Abraham, de uittocht uit Egypte, de verbondssluiting en wetgeving bij Sinai, de inbezitting van Kanaän, het koningschap van David en Salomo, de prediking van de profeten, de ballingschap en de terugkeer naar het land. Hiermee heb ik een paar mijlpalen genoemd. Tenslotte liep Gods weg van verlossing naar de komst van Christus en zijn verzoeningswerk. En vanuit Jezus' sterven, opstanding en Hemelvaart gaat Gods weg door de geschiedenis al verder!

De Geest van Christus komt wonen in zijn gemeente, het evangelie wordt gebracht aan alle volken en de verwachting richt zich op de komst van Jezus Christus op de wolken tot volle redding en oordeel

Zó moeten we de Bijbel lezen en verstaan: als openbaring van de ene doorlopende heilsgeschiedenis, waarin de levende God zijn beloften met grote daden heeft waargemaakt. Deze geschiedenis doorloopt bepaalde fasen en kent bepaalde perioden. We moeten bij ieder onderdeel van de Bijbel goed nagaan in welke fase van de heilsgeschiedenis we zijn en het één en ander plaats heeft gevonden en hoe het daar en toen functioneerde in het grote geheel. Pas als we dát gezien hebben, kan ons ook duidelijk worden wat dat onderdeel nú voor ons te betekenen heeft. Dan zullen er teksten zijn, waarin heel duidelijk voorschriften worden gegeven, die wij in hun letterlijke vorm toch niet meer opvolgen - en nog wel met een goed geweten!

Hoe kan dat?

Omdat die voorschriften horen bij een fase van de heilsgeschiedenis die nu voorbij is. Ik denk aan al de oudtestamentische voorschriften voor de eredienst. Wie denkt ook niet aan al de wetten op de reine en onreine dieren. Laatst werd mij op catechisatie gevraagd of Deuteronomium 22:11 nog geldt voor ons, want daar staat: "Gij zult u niet kleden met een kleed van tweeërlei stof, wol en linnen tezamen". Wie niet let op de fase van de heilsgeschiedenis van God en dit woord letterlijk wil toepassen voor vandaag, loopt hopeloos vast. Dat doet ook niemand!

Er zijn in de Bijbel ook veel voorschriften, die slaan op toestanden en situaties die wij zo niet meer kennen. Daaronder vallen veel van Israëls "burgerlijke" wetten. Ook kun je wijzen op bepaalde regels die Paulus in zijn brieven geeft o.a. over de hoofdtooi van de vrouw (1 Corinthiërs 11) en over de plaats en inzet van (waarlijke) weduwen (1 Timotheüs 5:3-16).

Naar hun geestelijke achtergrond en hun wezenlijke bedoeling blijven zulke voorschriften voor ons wel van kracht (zie artikel 25 Nederlandse Geloofsbelijdenis), maar in hun concrete vorm kunnen wij ze niet meer vervullen. We behoeven dat ook niet.

Omgekeerd kunnen er echter ook dingen zijn, die niet met zoveel woorden in bepaalde teksten worden gezegd of voorgeschreven, en die toch voluit bijbels zijn, omdat ze uit het geheel van Gods openbaring in de Bijbel duidelijk zijn af te lezen. Ze liggen zo duidelijk en hecht verankerd in de totale heilsgeschiedenis, dat een uitgesproken voorschrift zelfs overbodig geacht mag worden. Om een voorbeeld van Calvijn aan te halen: Als we álles moesten kunnen "bewijzen" met bijbelteksten waarin met zoveel woorden stond dat dit of dat zo moet, mogen vrouwen dan wel deelnemen aan het Avondmaal? Want nergens is in het Nieuwe Testament een tekst te vinden waarin dát gezegd wordt, en toen Jezus het Avondmaal instelde waren er alleen mannen bij! Toch is er geen mens, die wil beweren dat de zusters van de gemeente niet aan het Avondmaal mogen. Uit het geheel van wat de bijbel over het Avondmaal zegt, is immers zonder

meer duidelijk dat de vrouwen er bij horen. Een voorschrift daarover was overbodig. En zo staat het, naar mijn overtuiging, nu ook met de kinderdoop.

Die is niet met Bijbelteksten te bewijzen. Ze is echter wel bijbels gerechtvaardigd en verankerd in het geheel van Gods heilsopenbaring!

3 De verhouding Oud en Nieuw Verbond in geding.

In het vorige hoofdstuk schreven we, dat we om een juiste kijk op de kinderdoop te krijgen, moeten luisteren naar het gehéél van de Bijbel. Doch dit gegeven heeft al dadelijk verdere uitleg nodig. Want zij, die de kinderdoop niet aanvaarden, zijn heel vaak óók mensen die willen leven uit de hele Bijbel. Ze verzekeren ons soms met klem, dat zij de Bijbel volledig aanvaarden als Gods Woord "van kaft tot kaft"

Maar tegelijk - en dat moet u in de gaten hebben - trekken ze in die Bijbel een forse grenslijn: tussen het Oude en Nieuwe Testament of Verbond. Dat zouden dan twee verschillende gebieden en tijdperken van Gods handelen zijn, die scherp van elkaar te onderscheiden ja, te scheiden zijn. Zo zou er een diepe kloof liggen tussen het Oude en Nieuwe Verbond, tussen Israël en de gemeente van de Heere Jezus!

We willen naar deze mensen verder luisteren en horen waaruit die kloof dan wel bestaat. Nu, zo beweren ze, het Nieuwe Verbond, dat gegrond is in de dood van Christus, is iets volkomen nieuws en daarom ook iets heel anders dan het Oude Verbond, dat God met Israël sloot. Het Nieuwe Verbond is dan ook het geheel andere Verbond.

Deze visie en stelling heeft vergaande gevolgen! Want, zo gaat men verder, de beloften die God in het Nieuwe Verbond aan zijn gemeente geeft zijn andere beloften dan die Hij aan Abraham en Israël gaf. En de gemeente van het Nieuwe Verbond – en dat zijn wij! – is ook een heel nieuw volk, wezenlijk anders dan Israël, het volk van het Oude Verbond.

Het Oude Verbond is (zeggen zij) aards en nationaal gebonden. De beloften die God daarin gaf zijn gericht op deze wereld en de grenzen van die beloften vallen samen met die van het volk Israël. Daarom wordt de vraag, wie bij dit Oude Verbond behoren en wie daarvan het teken mogen dragen, ook beslist door afstamming en geboorte uit dit volk!

Het Nieuwe Verbond, zo is hun bewering, is echter geestelijk van aard. De zegeningen die erin beloofd worden zijn geheel geestelijk en komen alleen, wie het geestelijke leven door bekering en geloof kennen, toe. Geboorte en afstamming spelen hierbij geen enkele rol meer. Men drukt zich soms weleens zo uit: "God heeft geen kleinkinderen"

Vanuit deze scheiding tussen het Oude en Nieuwe Verbond acht men het onmogelijk de lijn van de kinderbesnijdenis door te trekken naar de doop. Besnijdenis en doop, Oud en Nieuw Verbond, Israël en de gemeente liggen niet in één lijn, zijn niet één, maar twéé!

Meestal zijn deze gedachten verbonden met de verwachting dat er ook nu nog, naast de beloften voor de gemeente en onderscheiden daarvan, geheel eigen beloften en een geheel eigen goddelijk plan voor het volk Israël bestaan. Deze zullen dan in een nieuwe fase van de heilsgeschiedenis, na de zgn. "opname van de gemeente", gerealiseerd worden. Zo krijgt dan de verwachting van het "duizendjarig rijk" een plaats in deze opvattingen. Het is daarom echt niet toevallig dat we de leer van het "duizendjarig rijk" (het chiliasme) juist vinden bij die christenen, die de kinderdoop verwerpen. Er is een innerlijke samenhang tussen het één en het ander!

4 De bijbelse eenheid van Oud en Nieuw Verbond.

Is het juist Oud en Nieuw Verbond zo uiteen te rukken en tegenover elkaar te stellen? Wat zegt de Bijbel hiervan?

Wanneer we lezen, hoe radicaal Paulus, bijv. in 2 Corinthiërs 3 en de schrijver van de brief aan de Hebreëën, bijvoorbeeld in de hoofdstukken 7 en 8, de tegenstelling tussen Oud en Nieuw

Verbond tekenen, zijn we geneigd met de bovenstaande visie in te stemmen. Maar dan lezen we deze bijbelgedeelten toch niet goed!

Wat bedoelt Paulus als hij spreekt over "het verdwijnende" (2 Corinthiërs 3:11) en over "wat verdwijnen moest" (vs. 8) als tegenstelling tot het Nieuwe Verbond? Wat bedoelt Hebrëeën 8:13, als daar staat dat God het eerste verbond "verouderd" heeft verklaard?

Daarmee bedoelen ze niet Gods Verbond met Abraham in het algemeen maar het slaat op een bepaalde fase daarvan. Het gaat duidelijk om het verbond dat God bij Sinaï met Israël sloot. In Hebrëeën 8:9^a immers staat, dat het Nieuwe Verbond niet is "zoals het verbond dat Ik met hun vaders maakte ten dage dat Ik hen bij de hand nam om hen uit het land Egypte te leiden". En in 2 Corinthiërs 3 slaat het "verdwijnende" op de heerlijkheid, de stralende glans die op Mozes' gezicht lag bij zijn terugkeer van de Sinaï; dát verdwijnt! (vs. 7).

Die speciale periode en vorm van Gods Verbond met Abraham is afgelost. Ze werd ingeluid met de verbondssluiting in de woestijn en gekenmerkt door de wet, die God op stenen tafels gaf (= de "letter", 2 Corinthiërs 3:3,6). Tot deze vorm behoorden de oudtestamentische erediensten in tabernakel en tempel met zijn offerdieren. Dit alles is nu dankzij Christus' komst en werk afgelost en overgegaan in een nieuwe periode. Maar daarmee heeft Gods verbond met Abraham voor de gemeente van Christus geenszins afgedaan!

Integendeel: het Nieuwe Verbond is juist de voortzetting en vervulling van Gods verbond met Abraham. En vervulling betekent: het krijgt nu zijn volle geldingskracht. In dit Nieuwe Verbond komt het verbond met Abraham tot zijn doel en zijn volle ontplooiing. Daarom kan Paulus in Galaten 3 de verbindingslijn trekken tussen Abraham en de gemeente van het Nieuwe Testament en ze samen zien opgenomen in het ene doorgaande verbondswerk van God. "Zo is de zegen van Abraham tot de heidenen gekomen in Jezus Christus" (zie vooral vs. 14).

5 Nog meer gegevens uit de Bijbel.

In Galaten 3:8 haalt Paulus zomaar Genesis 12:3 aan. God had reeds tot Abraham gezegd en hem beloofd, dat in hem álle volken gezegend zouden worden. In zijn verbond met Abraham had God al gerekend met het oog op alle volken. Hij reserveerde toen al plaats voor hen. Dat is nu in vervulling gegaan. Daarom is de gemeente van het Nieuwe Testament of Verbond dan ook niet een heel nieuwe grootheid, naast en na Israël als volk van het Oude Verbond. Ze is de voortzetting en vervulling van Israël.

Paulus laat dit in Romeinen 11 zien met een prachtig beeld. Hij zegt daar tot de christenen uit de heidenen: "Indien nu enkele van de takken weggebroken zijn en gij als wilde loot daartussen geënt zijt en aan de saprijke wortel van de olijf deel hebt gekregen, beroem u dan niet tegen de takken" (vs.17). De olijf met zijn saprijke wortel staat hier als beeld van Gods verbond met Israël en van de beloften die God daarin gegeven heeft. Daarin en daarvan mochten de Israëlieten, de oorspronkelijke takken, leven.

Maar daarin en daarvan mogen ook de toegebrachten uit de heidenen leven. De Israëlieten die niet in Christus willen geloven, zijn "weggebroken"; de 'gelovigen uit de heidenen zijn als wilde loten in hun plaats in de stam van de olijf getint. Zij hebben zo tussen de oorspronkelijke takken in, een plaats gekregen op de stam en daarom deel aan dezelfde saprijke wortel. Ze zijn, zoals, het zo mooi in Psalm 87:3 (berijmd) staat "in Israël ingelijfd". Ze zijn één geworden met Israël. Daarom kan Petrus zich ook richten tot de nieuwtestamentische gemeente en op haar de woorden toepassen, die God in Exodus 19:6 heeft gebruikt voor zijn volk Israël: "Gij echter zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom" (1 Petrus 2:9). Wat voor Israël geldt en blijft gelden, geldt, nu ook voor de gemeente en haar leden. Ze zijn het volk van Gods ene verbond, waarin verschillende fasen of bedelingen zijn. De gemeente die in deze tijden vergaderd wordt uit Israël en de volken, is de heilshistorische voortzetting en vervulling van het oudtestamentische volk van God, van Israël!

Oud en Nieuw Testament, het Verbond met Abraham en het Nieuw Verbond in Christus' bloed, Israël en de gemeente, ze zijn wezenlijk één.

Dat wil zeggen: ook de besnijdenis en de doop zijn wezenlijk één! De beloften bij besnijdenis en doop zijn zonder meer dezelfde! Kwamen zij onder Israël ook de kinderen toe, ze komen in de gemeente van de Heere Jezus niet minder de kinderen toe.

Zo ligt het fundament voor de kinderdoop in de duidelijke bijbelse eenheid van Oud en Nieuw Verbond.

6 De doop in de plaats van de besnijdenis.

We gaan in dit gedeelte eerst kijken naar een woord uit de Bijbel, dat telkens in gesprekken over de doop naar voren komt. We denken aan Colossenzen 2:11 en 12, waar staat: "In Hem (Christus) zijt gij ook met een besnijdenis die geen werk van mensenhanden is, besneden door het afleggen van het lichaam des vlezes, in de besnijdenis van Christus, daar gij met Hem begraven zijt in de doop". Dit zijn geen gemakkelijke woorden!

Wat was er in de gemeente van Colosse aan de hand? Daar waren na Paulus' vertrek mensen gekomen met, de leer dat het geloof in Christus wel goed was uiteraard, maar toch niet voldoende om werkelijk gemeenschap met God te kunnen krijgen. Daar moest nog wel iets bij, namelijk het onderhouden van een aantal geboden en regels (zie vs.16,17,20-22), en met name: de besnijdenis. Doch nu maakt Paulus in deze brief met alle klem duidelijk dat dit niet waar is. Broeders en zusters in Colosse, zegt hij in 2:10, u hebt naast Christus niets anders meer nodig, want in Hem hebt u de volheid gekregen! En een volheid heeft geen aanvulling meer nodig. Alles wat voor uw heil nodig is, hebt u in Christus. Komt men u nu vertellen, dat u toch nog besneden moet worden (vs.11), weet dan, dat u ook al de besnijdenis hebt, in Christus!

U kijkt daar vreemd van op? Toch is het zo! Want wat gebeurt er bij de joodse besnijdenis? Er wordt een stukje vlees, een stukje van de mannelijke voorhuid, verwijderd. Waar is dat een teken van? Van het "afleggen van het lichaam van het vlees", d.w.z.: van het wegdoen van de zonde uit uw leven. Maar aan die zegen hebt u al deel gekregen, toen u in Christus ging geloven! U weet toch in het geloof dat Christus uw zonde heeft weggedaan Dan bent u al "besneden"! En nog wel op een veel wezenlijker manier dan wanneer u alleen de lichamelijke operatie van de joodse besnijdenis, een werk van mensenhanden, zou ondergaan! U hebt in Christus de werkelijke verlossing van de zonde. En wat is nu het teken van die belofte, die in het geloof voor u werkelijkheid is geworden? De doop waarin u met Christus bent begraven en opgewekt! Als gedoopte mensen hebt u geen besnijdenis meer nodig.

Zo zet Paulus hier besnijdenis en doop in één verband. Ze spreken dezelfde taal en bezegelen hetzelfde heil. Maar dan zo, dat de besnijdenis vooruitwijst naar het heil dat in Christus komen zou, terwijl de doop terugwijst naar het heil dat in Christus gekomen is.

En zo ligt het wel terdege in de lijn van dit Bijbelwoord, wanneer het doopsformulier stelt, dat "de doop in de plaats van de besnijdenis gekomen is"!

7 Wie moeten nu besneden en gedoopt worden?

Maar geldt deze eenheid van Oud en Nieuw Verbond, van besnijdenis en doop, nu ook ten aanzien van de vraag wie er tot dat verbond behoren en wie het teken ervan mogen ontvangen? Het is voor ieder zeker, dat God in Israël ook de kinderen tot zijn verbond rekende (Genesis 17:12). De pasgeboren jongetjes moesten besneden worden. Maar houdt dat nu ook in, dat in het Nieuwe Verbond de kinderen erbij horen en daarom gedoopt moeten worden? Of ligt het in dit opzicht anders! Is het zo dat het Oude Verbond met het erbij behorende teken – de besnijdenis – voortgaat langs de lijn van de geslachten, maar dat het Nieuwe Verbond met het daarbij behorende teken – de doop – alleen voor diegenen zijn die zelf tot geloof gekomen zijn, zodat daar de kleine kinderen nog niet bij horen?

Er zijn woorden in het Nieuwe Testament, die in laatstgenoemde richting schijnen te wijzen. Dat zijn al die woorden waarin er sterk de nadruk op wordt gelegd, dat men door het geloof deelt in het heil dat God beloofd heeft en zó de zegen van Abraham ontvangt. We willen drie teksten noemen:

"Gij bemerkt dus, dat zij, die uit het geloof zijn, kinderen van Abraham zijn" (Galaten 3:7).

"Zij, die uit het geloof zijn, worden dus gezegend tezamen met de gelovige Abraham" (Galaten 3:9)

"Zo is de zegen aan Abraham tot de heidenen gekomen in Jezus Christus, opdat wij de belofte des Geestes ontvangen zouden door het geloof" (Galaten 3:14).

Door het gelóóf! En dus niet door geboorte? Hier lijkt inderdaad een tegenstelling te bestaan tussen Oud en Nieuw Verbond.

Toch is dat in werkelijkheid niet zo. Om dat duidelijk te maken, wijzen we op het volgende:

a. Het Nieuwe Testament is zendingsboek.

Dat mag nooit vergeten worden! De nieuwtestamentische schrijvers richten zich overwegend tot christenen die nog maar kort tot het geloof in Christus zijn gekomen. Paulus' brieven zijn de correspondentie van een zéndeling met gemeenten die niet lang daarvoor ontstaan zijn. Zo herinnert hij zijn lezers er in Galaten 3:1-5 nadrukkelijk aan, hoe ze tot geloof gekomen zijn. Geen wonder dat in zulke geschriften sterke nadruk ligt op het geloof waardoor de mensen toegang krijgen tot God en zijn gemeenschap. Waar het evangelie voor het eerst komt en waar Gods verbond in een land, stad of familie een eerste begin moet maken, daar kan dat begin uiteraard niet liggen bij kleine kinderen, maar alleen bij volwassenen die tot geloof komen. Daarom wordt in het Nieuwe Testament ook in hoofdzaak gesproken over de doop onder het gezichtspunt van de doop der gelovigen.

Dit is ook het geval in de bekende tekst Marcus 16:16: "Wie gelooft en zich laat dopen, zal behouden worden". Dit woord staat ook helemaal in het kader van de zendingssituatie, zoals vs.15 aangeeft: "Gaaf heen in de gehele wereld, verkondigt het evangelie aan de ganse schepping". In die zendingssituatie kan de volgorde aanvankelijk geen ándere zijn dan: prediking – geloof – doop. Daar kán de doop aanvankelijk in hoofdzaak alleen de doop der gelovigen zijn! Maar in het Oude Testament dat t.a.v. de besnijdenis ook zo! Toen de Heere zijn verbond met Abraham oprichtte, moest de volgorde in zijn leven óók zijn: eerst geloof, daarna het teken van de besnijdenis (Genesis 15 en 17). Daarom kan Paulus over Abraham schrijven: "het teken der besnijdenis ontving hij als een zegel der gerechtigheid van dát gelooft dat hij in zijn ónbesneden staat bezat" (Romeinen 4:11). Maar bij Abrahams nakomelingen was de volgorde omgekeerd: eerst de besnijdenis en daarna het geloof! En zo verhindert ook in het Nieuwe Testament de sterke en begrijpelijke nadruk op het geloof niet, dat ook de kinderen van de nieuwtestamentische gelovigen het teken van de doop ontvingen, voor ze tot geloof konden komen. En in dát licht is het spreken over de doop van gelovigen met hun huis veelzeggend. Maar daarover een volgende keer meer.

b. Paulus schrijft tegen dwaalleer.

Er is nóg een reden waarom in het Nieuwe Testament sterke nadruk valt op het geloof als weg tot Gods gemeenschap. Paulus moet namelijk de jonge gemeenten wapenen tegen dwaalleraars, die de vervulling van bepaalde wetten predikten als voorwaarde voor het delen in het heil. Daarmee brachten ze de gemeenten weer van de weg van het geloof áf, op de weg van werken-der-wet. Daarom hamert Paulus het er uit alle macht in: neen, niet door werken, niet door enige inbreng van onze kant, maar alleen door het geloof dat zich helemaal richt op Christus!

Maar daaruit mag nu niet de conclusie getrokken worden, dat de Heere in het Nieuwe Verbond zijn beloften en het teken daarvan zou willen beperken tot diegenen die eerst tot geloof gekomen zijn. Trouwens, het is óók niet juist te stellen dat in het Oude Verbond het horen bij Gods

verbond uitsluitend een zaak van afstamming en geboorte was! Wanneer Israël geneigd was dat te denken en zich vleide met de valse gerustheid "wij zijn Gods volk! Wij stammen toch af van de vaders die God heeft uitverkoren! Wij hebben toch de besnijdenis!", dan hebben de profeten hen duidelijk gemaakt, dat een uiterlijk deel hebben aan Gods verbond en aan het teken daarvan, zonder besnijdenis van het hart, geen betekenis heeft. Alleen wie zich tot de Heere bekeert, mag zich rekenen tot het volk van God en mag roemen in de verlossing (Jesaja 1:16-20,27,28; Jeremia 4:4; Ezechiël 18 en 33; Hosea 14:2,3). Het Nieuwe Testament trekt de lijn van de oudtestamentische profetische kritiek door. Ook in dit opzicht is er dus tussen Oud en Nieuw Verbond geen tegenstelling, maar duidelijke overeenstemming!

8 Toch teksten in het Nieuwe Testament voor de kinderdoop.

8.1 De beloften óók voor de kinderen.

In het voorafgaande is naar voren gekomen, dat er van verschillende kanten wordt gezegd, dat er geen uitdrukkelijke teksten in het Nieuwe Testament zijn te noemen, die regelrecht over het dopen van kinderen spreken. Geen bevel van de Heere: doop kinderen. Geen verslag van de apostelen: die en die kinderen hebben zij gedoopt!

Zulke teksten zijn er niet te vinden, evenmin als er teksten zijn die vermelden dat vrouwen aan het avondmaal moeten. En zo zou er nog wel meer te noemen zijn.

Toch zijn er in het Nieuwe Testament Schriftplaatsen, die een duidelijk getuigenis afleggen voor de kinderdoop. Vooral als we ze lezen en verstaan vanuit het geheel van de Schrift, dat wil zeggen: vanuit de eenheid van Oud en Nieuw Verbond, besnijdenis en doop.

Heel duidelijk is in dit verband het woord van Petrus op de Pinksterdag uit Handelingen 2:38, 39: "Bekeert u en ieder van u late zich dopen op de naam van Jezus Christus, tot vergeving van uw zonden, en gij zult de gave van de Heilige Geest ontvangen. Want voor u is de belofte en voor uw kinderen en voor allen, die verre zijn, zovelen als de Heere, onze God, er toe roepen zal".

Petrus staat op Pinksteren helemaal in de nieuwe tijd, die met het volbrachte werk van Christus en de komst van de Geest is begonnen. Maar hij handhaaft in deze nieuwe tijd de oude, bekende regel dat Gods beloften er ook voor de kinderen zijn. Die beloften worden hier samengevat in de ene belofte van de gave van de Heilige Geest. Want dat zou volgens de profeten hét heil van de Messiaanse tijd zijn. Nu zegt Petrus, dat deze belofte(n) ook voor de kleinen gelden. De oude regel blijft ook voor de nieuwe tijd. Ook de kinderen mogen delen in de redding, uit het komende gericht, die God in Christus geeft.

De ouderen, die zelf de boodschap kunnen verstaan en beantwoorden, ontvangen dat heil wanneer zij zich bekeren, om daarna gedoopt te worden. Maar als zij dat doen, dan mogen ze daarbij hun kinderen als het ware aan de hand of op de arm meenemen, omdat Gods beloften en verbond ook hen omvatten. Want dat houdt in, dat die kleintjes ook het teken en zegel daarvan, namelijk de doop, mogen ontvangen, evenals voorheen in de besnijdenis. Wel is het waar, dat Petrus zich richtte tot mensen die bij het volk Israël behoorden of die het geloof van Israël hadden aangenomen (zie vs.10), maar in het vervolg van het boek Handelingen wordt deze begrenzing duidelijk doorbroken. Waarschijnlijk zit dat al in wat Petrus hier noemt "allen die verre zijn", waarin hij niet bedoelt de verre nageslachten van de joden, maar de ver weg wonende, van Gods heil nog vervreemde heidenen. Vergelijk Handelingen 22:21 en Efeze 2:13. In elk geval zegt Petrus, dat Gods verbond en Gods beloften de kinderen net zo goed als de ouders gelden. Wie mag hen dan het teken daarvan onthouden? God wil, waar zijn verbond en beloften zijn, die ook bezegelen met het teken, de doop.

8.2 Het dopen van gezinnen.

In de tweede plaats noemen we hier de teksten in het Nieuwe Testament die spreken over heidenen die tot het geloof komen en die dan gedoopt worden met hun huisgezin. Dat zijn de zgn. "huis"-teksten:

"En toen zij (Lydia) gedoopt was en haar huis"

"en hij (de gevangenebewaarder te Philippi) liet zichzelf en al de zijnen terstond dopen... en hij verheugde zich dat hij met zijn gehele huis tot het geloof in God gekomen was"

"ook heb ik nog het gezin (letterlijk staat er: huis, vergelijk Handelingen 16:15) van Stephanas gedoopt"

Deze teksten zijn: Handelingen 16:15,33,34 en 1 Corintiërs 1:16. We kunnen ook nog wijzen op Handelingen 16:31: "en gij zult behouden worden, gij en uw huis" en Handelingen 11:14: "woorden... waardoor gij en uw gehele huis behouden zult worden".

Wie deze woorden op zichzelf, los van het geheel van de Bijbel leest, kan natuurlijk tegenwerpen: er staat toch niet bij dat er ook kleine kinderen werden gedoopt. Inderdaad! Maar als we ze lezen in het raam van de éénheid van Oud en Nieuw Verbond, dan blijkt hier de lijn van het Oude in het Nieuwe Verbond door te lopen: God neemt in zijn verbond geen "losse" gelovigen op, maar altijd de gelovigen en hun huis, dat wil zeggen: allen die in hun gezinsverband zijn opgenomen.

En een nauwkeuriger onderzoek naar de manier waarop in de Schrift het woord "huis", in de betekenis van "gezin, familie", gebruikt wordt, heeft uitgewezen dat daarbij de (kleine) kinderen uitdrukkelijk mee ingesloten zijn. Daarom had deze uitdrukking in de genoemde teksten niet gebruikt kunnen worden, wanneer kinderen van de doop uitgesloten waren geweest!

Ook als het evangelie tot de heidenen komt en daar geloof vindt, blijft de oude regel van kracht: God betreft in zijn heilshandelen ook de kinderen van de gelovigen. De geloofsbeslissing van het gezinshoofd heeft consequenties voor heel het gezin. Vader en/of moeder nemen hun gezin mee bij de overgang van het oude bestaan naar het nieuwe leven, die door de doop wordt gemarkeerd. Dat gezin komt met hen "tot het geloof". Dat betekent niet, dat ieder lid van het gezin persoonlijk al van harte gelovig is geworden. Maar het gezin als geheel gaat met de ouder(s) mee naar binnen in de nieuwe levensruimte, die bepaald wordt door het evangelie.

Daarom moeten zij ook allen gemerkt worden met het teken daarvan, de doop. Zo vormen met name deze "huis"-teksten een stevige grond voor het bijbels recht van de kinderdoop.

Een verdere bevestiging van dit recht vinden we tenslotte als we letten op de zogenaamde "proselietendoop": het doopbad dat heidenen, die willen overgaan tot het geloof van Israël, naast de besnijdenis, moesten ontvangen. Het is gebleken, dat er een vergaande overeenkomst is tussen dit doopbad en de christelijke doop. De gebruikte woorden, de behandelwijze en de uitleg ervan, komen met elkaar overeen. Dat is met elkaar een sterke aanwijzing dat er een verbindingslijn loopt van de proselietendoop via de doop van Johannes naar de christelijke doop. Christus gaf bij de instelling van de doop niet iets geheel nieuws, maar Hij sloot zich aan bij een bekend gebruik. Welnu, we weten dat bij de proselietendoop het hele gezin gedoopt werd! Dan is het op grond daarvan niet onaannemelijk, dat dit bij de christelijke doop eveneens gebeurde!

8.3 Het heilig-zijn van de kinderen.

In de derde plaats staan we nog stil bij 1 Corintiërs 7: 14, waar we lezen:

"Want de ongelovige man is geheiligd in zijn vrouw en de ongelovige vrouw is geheiligd in de broeder. Anders zouden immers uw kinderen onrein zijn, doch nu zijn zij heilig".

Paulus richt zich in de verzen 12 en 13 tot gemeenteleden, die gelovig geworden zijn, terwijl ze al kortere of langere tijd getrouwd waren. Helaas heeft hun man of vrouw echter niet de stap met hen gedaan om christen te worden, maar is heiden gebleven. Nu zou in de gemeente de gedachte post kunnen vatten, dat zo iemand door omgang met de ongelovig gebleven huwelijkspartner

onrein gemaakt werd. "Onrein" betekent in het bijbels spraakgebruik: dat iemand of iets afgekeurd wordt voor de dienst van God. Met andere woorden: mag zo iemand wel deelnemen aan het gemeentelijk leven? Moet men in zo'n situatie zich niet van de heidens-gebleven partner laten scheiden?

Paulus' uitspraak is, dat dit niet nodig is (althans zolang de niet-christelijke partij zélf geen bezwaar maakt tegen voortzetting van het huwelijk; doet deze dat wel, dan ligt het anders, vs.15 en 16). In vs.14 noemt Paulus nu als argument voor zijn uitspraak het feit, dat in zo'n gemengd geworden huwelijk "de ongelovige man is geheiligd in zijn vrouw en de ongelovige vrouw is geheiligd in de broeder".

"Geheiligd" of "heilig" betekent hier, zoals zo dikwijls in de Schrift: behorend bij de Heere God, door Hem apart gezet voor zijn dienst.

Dat geldt voor de gelovige. Maar via deze geldt het ook voor degene(n), die door de band van het huwelijk of gezin aan hem/haar verbonden zijn: zij zijn ook geheiligd. Dat wil niet zeggen dat ze daarmee daadwerkelijk delen in het heil. Daarvoor is persoonlijk geloof nodig. Maar door hun band met een gelovige legt God ook beslag op hun leven. In plaats dus dat de ongelovige partner de gelovige zou verontreinigen is het omgekeerd, zodat via de gelovige partij ook de ongelovige wordt getrokken in de invloedssfeer van God.

En dan gaat Paulus in vs. 14b verder: anders (als het voorgaande niet waar zou zijn) zou u als christenouder ook van uw kinderen, die zelf nog niet gelovig zijn, moeten zeggen dat ze onrein zijn. Maar nu weet u wel beter: ze zijn geheiligd! Blijkbaar is dat een punt waarover in de gemeente, aan wie Paulus schrijft, geen twijfel bestond. Kinderen, die zelf nog niet in Christus geloven, zijn via de gelovige ouder(s) toch wel geheiligd. God legt via het ouderschap van een gelovige vader en/of moeder beslag op hun leven!

Daarmee is op zichzelf nog niets gezegd over de kinderdoop. Paulus spreekt hier immers niet over de doop, maar over het geheiligd-zijn van de kinderen van gelovigen. Of dat geheiligd-zijn van de kinderen ook hun doop meebrengt - daarover kunnen we uit dit woord op zichzelf niets leren. Maar nu we uit andere gegevens van het Nieuwe Testament hebben gezien dat de doop van de kinderen rust op een goed bijbels fundament, kunnen we dat nog eens onderstrepen en bevestigen met 1 Corinthe 7:14 en zeggen: de (kleine) kinderen zijn immers ook heilig; ze behoren er bij; ze zijn bestemd voor de dienst van God. Daarom hebben ze recht op het teken daarvan: de doop.

Dat te zeggen is door en door bijbels!

9 Horen in het Nieuwe Testament doop en geloof niet bij elkaar?

9.1 Een klemmende vraag.

We hebben tot nu toe de doop vooral bekeken als teken van het Nieuwe Verbond. Als we uitgaan van de eenheid van Oud en Nieuw Verbond, blijkt de kinderdoop bijbels ten volle gerechtvaardigd te zijn!

Maar zij, die de kinderdoop niet aanvaarden, leggen ons nu de klemmende vraag voor: "zijn in het Nieuwe Testament doop en geloof niet onlosmakelijk aan elkaar verbonden?"

Daarbij denken ze dan niet alleen aan die teksten die spreken over de bediening van de doop aan hen die eerst tot geloof zijn gekomen, zoals Marcus 16:16: "wie gelooft en zich laat dopen"; Handelingen 2:38: "bekeert u en ieder van u late zich dopen". Over dit punt hebben we al een keer gesproken. We zagen toen, dat als het evangelie gebracht wordt aan een kring of een volk waar nog geen gelovigen zijn, de doop pas bediend kan worden nadat er mensen tot geloof zijn gekomen. Daarom moet dan de volgorde wel zijn: geloof – doop.

Maar nu wijst men ons ook op Schriftwoorden, met name uit de brieven van het Nieuwe Testament, waarin de betekenis van de doop uiteengezet wordt. Bijvoorbeeld Colossenzen 2:11 en 12. Daar zegt Paulus tot de gemeente: "ge zijt besneden met de Christus-besnijdenis, daar gij met Hem begraven zijt in de doop". De doop is hier het teken en zegel van de gemeenschap aan Christus in zijn dood (en opstanding). Maar die gemeenschap met Christus is voor ons alleen een werkelijkheid door het geloof! Dat zegt Paulus ook zelf heel nadrukkelijk in de volgende woorden: "in Hem zijt ge ook mede opgewekt door het geloof".

Ziet u wel, zegt men, dat doop en geloof allernauwst met elkaar samenhangen!

We zullen dus goed moeten nadenken over de vraag: hoe is dat, wat het Nieuwe Testament hier en elders over de betekenis van de doop zegt, te rijmen met het bedienen van de doop aan kinderen, die nog niet geloven? We willen deze vraag bespreken onder de volgende gezichtspunten.

9.2 Het heil is in Christus.

Het Nieuwe Testament laat ons zien, dat de komst en het werk van Christus hét grote keerpunt in de geschiedenis zijn. Door de ongehoorzaamheid van Adam en in hem van heel de mensheid, is ons leven gevangen in vijandschap tegen God en daarom in schuld, en daardoor in het oordeel en de toorn van God en zo in de dood!

Maar Christus heeft in zijn lijden en sterven de schuld van de menselijke ongehoorzaamheid op Zich genomen. Hij heeft Gods toorn daarover gedragen. Hij heeft daardoor verzoening tussen God en ons tot stand gebracht en de vrede hersteld. Dat is door God bevestigd in de opwekking van Christus. Daarin blijkt dat de schuld werkelijk is geboet, de vijandschap beëindigd, de toorn van God afgewend, de dood overwonnen. Het leven, zoals het door onze ongehoorzaamheid verworven was, is daarmee verleden tijd geworden. Dat wil zeggen: het is op Golgotha veroordeeld, het is in Christus' dood en begrafenis meebesturen en meebegraven. Het is verouderd, het is voorbij. Het probeert zich in feite toch nog te handhaven, maar het heeft geen recht van bestaan meer, het heeft afgedaan. Want met Christus' opstanding is het nieuwe leven ingeluid, waarin niet de zonde de toon aangeeft, maar de genade; niet meer het eigen ik ("vlees"), maar de Heilige Geest; niet meer de dood, maar het leven. Want nu de Heer is opgestaan, nu vangt, het nieuwe leven aan. Of, zoals de Bijbel zelf het zegt: "het oude is voorbijgegaan, zie, het nieuwe is gekomen" (2 Corintiërs 5:17. Wat nu in het bovenstaande kort is samengevat, is onder andere te vinden in Romeinen 5:15-17; Romeinen 9:13-14,22-23; Romeinen 8:2-4 en 2 Corintiërs 5:14-17.

Het kan als volgt schematisch worden weergegeven:

OUD	CHRISTUS' DOOD EN OPSTANDING	NIEUW
<p>bepaald door ADAM (hoofd van de oude mensheid)</p>	<p>Gods oordeel over de zonde en het vlees; overwinning op de dood.</p>	<p>bepaald door CHRISTUS (hoofd van de nieuwe mensheid)</p>
<p>DE OUDE MENS</p>	<p>HET GROTE KEERPUNT IN DE GESCHIEDENIS</p>	<p>DE NIEUWE MENS</p>
<p>gekenmerkt door de heerschappij van:</p> <ul style="list-style-type: none"> · zonde · vlees (eigen ik) · dood 		<p>gekenmerkt door de heerschappij van:</p> <ul style="list-style-type: none"> · genade · Heilige Geest · leven

"HET OUDE IS VOORBIJGEGAAN, ZIE – HET NIEUWE IS GEKOMEN!"

De ommekeer van oud naar nieuw, die door Christus is bewerkt, wordt nu over de hele wereld geproclameerd in de prediking van het evangelie. En iedereen, die het hoort, wordt geroepen om daar deel aan te krijgen door het geloof in Jezus Christus.

Wie aan deze roeping gehoor geeft en tot geloof komt, is daarmee persoonlijk betrokken bij de omkeer die door Christus tot stand is gebracht!

In het Nieuwe Testament wordt dat op allerlei manieren onder woorden gebracht. We willen dat ook weergeven.

Daar wordt gezegd dat wij, wanneer wij geloven,

de oude mens hebben afgelegd en de nieuwe mens hebben aangedaan, Colossenzen 3:9,10.

gemeenschap hebben met Christus' kruisiging, dood, begrafenis en opstanding; wat toen met Hem gebeurde, is ook met allen die aan Hem gebonden zijn gebeurd vergelijk Romeinen 6:3-11 en ook 2 Corinthiërs 5:15, waar staat: "daar wij tot het inzicht gekomen zijn, dat één voor allen gestorven is. Dus zijn zij allen gestorven".

overgegaan zijn uit de dood in het leven, 1 Johannes 3:14.

wedergeboren zijn, 1 Petrus 1:3, Johannes 1:12, 13.

Zo is voldoende duidelijk geworden dat alle heil in Christus ligt en dat we daar deel aan krijgen door het geloof alleen! Door dit geloof zijn we overgegaan in het nieuwe leven met Christus!

9.3 De doop is teken en zegel van het heil voor de gelovigen.

Van deze overgang uit de dood naar het leven, uit het oude naar het nieuwe, die in de prediking als belofte van God wordt verkondigd, is de doop nu het teken en zegel!

Daárom wordt in het Nieuwe Testament de doop ook in verband gebracht met:

a. de afwassing van de zonden, zoals in:

Handelingen 2:38 - "bekeert u en ieder van u late zich dopen... tot vergeving van uw zonden".

1 Corinthiërs 6:11^a - "maar gij hebt u laten afwassen", waarmee Paulus doelt op de doop van de gemeenteleden.

Efeze 5:26 - "(Christus heeft zich voor zijn gemeente overgegeven) om haar te heiligen, haar reinigende door het waterbad met het woord".

b. de gemeenschap met Christus, met zijn sterven en opstanding, zoals in:

Romeinen 6:3,4 - "of weet gij niet, dat wij allen die in Christus Jezus gedoopt zijn, in zijn dood gedoopt zijn? Wij zijn dan met Hem begraven door de doop in de dood..."

Galaten 3:27 - "want gij allen, die in Christus gedoopt zijt, hebt u met Christus bekleed".

Colossenzen 2:12 - "daar gij met Hem begraven zijt in de doop".

c. het afleggen van het oude en het ontvangen van het nieuwe leven, zoals in:

Colossenzen 3:9 - "daar gij de oude mens ... afgelegd en de nieuwe aangedaan hebt"; Paulus gebruikt hier een werkwoordsvorm die wijst op een gebeurtenis, die éénmaal in het verleden heeft plaatsgevonden en denkt daarbij naar alle waarschijnlijkheid aan de doop.

d. de wedergeboorte en het ontvangen van de Geest, zoals in:

Johannes 3:5 "... tenzij iemand geboren wordt uit water (hierbij denken vele uitleggers aan het water van de doop) en Geest, kan hij het Koninkrijk Gods niet binnengaan".

Handelingen 2:38 - "... bekeert u en ieder van u late zich dopen en gij zult de gave van de Heilige Geest ontvangen".

1 Corinthiërs 12:13 - "want met (niet: "door" zoals de Statenvertaling en Nieuwe Vertaling hier lezen) één Geest zijn wij allen gedoopt tot één lichaam". Titus 3:5 - "(Hij heeft) ons gered door het bad (herinnering aan de doop) der wedergeboorte en der vernieuwing door de Heilige Geest".

Als we al deze Schriftwoorden aandachtig bestuderen, ontdekken we dat in veel van deze teksten het verband tussen de doop en het heil wel bijzonder nauw is. De doop wordt namelijk niet alleen gezien als uitbeelding en onderstreping van het heil, maar vaak ook als heilsmiddel.

Op de vraag, hoe de gemeenschap met Christus en zijn heil in het leven van een mens tot stand komt, antwoordt het Nieuwe Testament op verschillende plaatsen: door de doop!

Hoe is het mogelijk, dat in deze Schriftwoorden zo'n nauw verband wordt gelegd tussen de doop en het delen in het heil?

Omdat alles wat daarin over de doop gezegd wordt, gericht is tot gelovigen! De apostelen leren aan een gemeente, die tot geloof gekomen is, hoe zij in het geloof haar doop mag verstaan. En in het geloof leren zij, die Christus toebehoren, dan hun doop zien als de daad van God, waarin Hij zichtbaar heeft gemaakt, dat hun zonden zijn afgewassen, dat zij zijn gerechtvaardigd en geheiligd (1 Korinthiers 6:11), dat ze wedergeboren zijn (Titus 3:5) en de Geest ontvangen hebben (1 Corinthiërs 12:13), dat hun oude leven mét Christus meebegraven is (Romeinen 6:4, Colossenzen 2:12).

Zo is de doop voor wie gelóóft het teken en zegel van zijn heil in Christus.

9.4 De plaats van de doop in het leven des geloofs.

Als er nu – zoals we de vorige keer zagen – zo'n nauwe relatie is in het Nieuwe Testament tussen geloof en doop, moeten we dan niet de conclusie trekken, dat de doop ook alleen maar aan de gelovigen bediend mag worden? Komt immers dan alleen dat nauwe verband tussen doop – heil –geloof niet tot zijn recht? Hier moeten we nu wel goed onderscheiden. Alleen door het gelóóf kunnen we onze doop verstaan. Alleen door het geloof zien we daarin God, die ons Zijn heil geeft, aan het werk. Maar wil dit zeggen, dat dit geloof nu ook de grond is, waarop ik weet dat het heil van Christus voor mij is, zodat het geloof altijd aan de doop vooraf zou moeten gaan?

Nee! Want de grond waarop ik weet (en waarop mijn geloof rust) is alleen het feit, dat God mij in de prediking van het evangelie zegt, dat het heil van Christus voor mij is. Die prediking is niet een soort algemene afkondiging "Christus is er; de verlossing is er", terwijl ik pas door het werk van de Geest, die mij tot geloof en bekering brengt, zou weten dat het ook voor mij is.

Geenszins, want de inhoud van het evangelie, dat God mij laat verkondigen, is en blijft: Christus en de verlossing in Hem is voor u, voor jou! De persoonlijke toespitsing zit in het evangelie zelf! Want de levende God staat in dat evangelie voor mij met uitgestoken hand vol heil, dat hij voor mij bedoeld heeft.

En waar hoort de doop nu bij?

Allereerst en allermeeft bij de inhoud van het evangelie. De doop is geen teken en zegel van mijn bekering en geloof, maar van de beloften waarmee God mij in zijn Woord persoonlijk toespreekt: dit heb Ik voor u, voor jou!

Maar daarom vraagt dit door de doop verzegelde evangelie nu ook van ieder die hoort en wordt gedoopt: geloof. Want geloof is de lege hand waarin ik ontvang wat God mij geeft. Alleen wie tot geloof komt, ontvangt het heil waarvan de doop mij spreekt. Zo wordt de doop voor wie gelooft het teken en zegel van de beloften van het heil, dat niet alleen aan mij gegeven is, maar nu ook door mij ontvangen en aan mij verwerkelijk is. Daarom kan het Nieuwe Testament zeg en dat we door het geloof worden gerechtvaardigd (Galaten 2:16), de Geest ontvangen (Galaten 3:14) en behouden worden, maar kan het Nieuwe Testament tegelijk zeggen, dat de gelovigen door de doop zijn gerechtvaardigd (1 Korinthiërs 6:11), de Geest ontvangen hebben (1 Korinthiërs 12:13) en gered zijn (1 Petrus 3:21). Wanneer Gods beloften door het geloof zijn toegeëigend, wordt het teken van de belóften voor de gelovige tot het teken van de zaak zelf!

9.5 Vergelijking van doop en avondmaal.

Het is een verheldering hier een vergelijking te maken met de tafel des Heren. Wie het avondmaal gebruikt zonder geloof, ziet en ontvangt voor eigen besef alleen een stukje brood en een slokje wijn. Maar voor ieder die het gelovig gebruikt, zijn het brood en de wijn "de gemeenschap aan het lichaam en aan het bloed van Christus" (1 Korinthiërs 10:16,17). Dat wil

zeggen: dan gebruikt de Heilige Geest deze tekenen om ons daarin deel te geven aan Christus zelf en aan zijn offer.

Dan kun je zeggen: "Gij geeft aan mij, o liefde groot, Uzelf in dit gebroken brood... o liefde die ontbloeit uit pijn, wij zijn van U in brood en wijn".

Zo is het ook met de doop! Wie de doop niet in het geloof aanvaardt, ziet en ontvangt daarin voor zichzelf alleen een onderdompeling in of besprenging met het water. Maar voor ieder, die de doop in het geloof verwerkt, maakt God in die doop de afwassing van de zonde en de inlijving in Christus zichtbaar. Daarom kan de Catechismus de betekenis van de doop voor de gelovige ook zo omschrijven: "dat God ons door dit goddelijk pand en teken wil verzekeren dat wij zo waarachtig van onze zonden geestelijk gewassen zijn, als wij uitwendig met het water gewassen worden" (antwoord 73).

Daarom kan juist vanuit de doop, evenals vanuit het avondmaal, zo'n sterk appèl gedaan worden op de gelovigen om te leven uit het heil dat God gegeven heeft. Paulus spreekt daarover in Rom. 6:1114, en we kunnen de oproep die hij daar tot de gemeente richt kort zo samenvatten: God heeft u door de doop getrokken over de grenslijn tussen het oude en het nieuwe leven. Erken die grens nu ook, en krabbel niet terug. Christus heeft in zijn sterven en begrafenis dat oude leven immers voorgoed achter zich gelaten; en door de doop bent u met dat sterven en die begrafenis van Christus verbonden! Uw oude leven is nu meegestorven en meebegraven. Laat het dan voor u vaststaan, ga er voor heel uw leven van uit, dat ge nu dood zijt voor de zonde, maar levend voor God!

Zo wordt de doop tot een kracht in de geloofsstrijd.

9.6 En de kinderdoop dan?

We zagen, dat zo de doop en geloof wezenlijk bij elkaar horen. De doop heeft pas zijn bestemming bereikt als ze in het geloof ontvangen wordt, zoals het huwelijksaanzoek van de jongen pas zijn bestemming heeft bereikt als het meisje er "ja" op zegt!

De doop vraagt om het geloof. Maar daarmee is de doop nog niet afhankelijk geworden van het geloof. Dan zou het accent verlegd worden van de doop als daad van God, waarmee Hij het gepredikte heil verzegelt naar de doop als daad van ons, waarmee wij ons geloof en bekering bezegelen. En dan zou inderdaad de doop van gelovigen als enige mogelijkheid overblijven.

Maar de nieuwtestamentische teksten laten juist zo duidelijk uitkomen, dat de doop een daad van Góð is en blijft. Hij handelt daarin aan de mens. Hij dompelt door de doop ons leven onder in het heil, zoals Hij ons dat in het evangelie belooft. En dat handelen van God gaat principieel vooraf aan mijn "handelen" in geloof en bekering. God is de Eerste en de Laatste!

Dit is óók zo bij de doop van een volwassene! Weliswaar is dan de volgorde: geloof - belijdenis - doop. Maar dat betekent niet, dat dan de doop afhankelijk is geworden en een bezegeling betekent van mijn geloofsdaad, mijn beslissing, mijn bekering. Op het moment van de doop is ook de volwassene iemand, die het koninkrijk van God alleen maar ontvangen kan - en dus van zijn kant niets te bieden heeft; ook niet zijn geloofsbeslissing - alleen maar ontvangen kan als een kind (Lucas 18:17). Terecht heeft iemand gezegd, dat in wezen álle doop, ook de doop van een volwassene, kinderdoop is!

Want juist dáárom kunnen, mogen en moeten ook de kinderen van de gelovigen gedoopt worden 'Zij zijn immers met de ouders "tot het geloof gekomen" (Hand 16:34), met de ouders binnengegaan in de nieuwe ruimte die bepaald wordt door Gods beloften. Daarom betuigt en verzegelt de doop ook aan kinderen als een beloften en een roeping van God: de afwassing van hun zonden, de gave van de Geest, de gemeenschap met Christus, de wedergeboorte. In die beloften wordt ook hun leven door de doop ondergedompeld. En het heil, dat in de beloften ligt besloten, moet ook aan de kinderen, met beroep op hun doop, worden verkondigd als gave van God, voor hen, als Gods wil voor hun leven. Met daarbij de oproep om nu persoonlijk tot geloof

en belijdenis te komen en zo dat heil ook werkelijk te ontvangen! Duidelijker nog dan bij de doop van een gelovige laat de kinderdoop uitkomen, dat God met zijn heil de Eerste is. Vóór mijn geloof, voor mijn bekering, voor mijn keuze, voor mijn ervaring komt God in het evangelie, bevestigd door het teken, met zijn heil mijn leven binnen.

9.7 De band van óók de kinderdoop en het geloof.

Niet minder dan in de volwassendoop horen ook in de doop van de kinderen doop en geloof bij elkaar! Want nogmaals: de doop, ook de kinderdoop, komt pas tot zijn bestemming wanneer ze wordt ontvangen in het geloof. Bij de gevulde hand van God hoort de lege hand van het geloof. En als die twee handen elkaar vinden, dan is het met de doop in ons leven "rond" gekomen. Er is zelfs een Schriftwoord, waar misschien de doop helemaal vanuit dit geloofsantwoord dat er bij hoort getypeerd wordt, namelijk 1 Petrus 3:21. Daar wordt eerst gesproken over de redding van Noach en de zijnen in de ark door het water van de zondvloed heen. Daarvan is de doop nu het nieuwtestamentische tegenbeeld. Wij worden ook door het water heen gered! "Als tegenbeeld daarvan redt u thans de doop, die niet is het afleggen van lichamelijke onreinheid, maar een bede van (of beter vertaald: om) een goed geweten tot God".

Wij zouden verwacht hebben, dat er stond: niet een afwassing van lichamelijke onreinheid, maar de gave van een gereinigd hart (= geweten). Er is ook inderdaad een verklaring, die het woord "bede" uitlegt als "aanbod, geschenk". Dan zou in deze tekst de doop gezien worden als een handeling van God aan ons: God biedt ons een goed geweten aan. Maar wanneer de vertaling "bede" juist is, dan valt alle nadruk op de lege hand, waarmee de dopeling Gods gave van een goed geweten ontvangt. Zo wil de doop in ons leven ons aan het bidden zetten om een goed geweten, om de reiniging waarvan de doop spreekt. Want dan komt die doop in ons leven tot zijn recht als middel in Gods hand tot onze redding.

Daarom vinden we in het Nieuwe Testament in 1 Corinthiërs 10:1-10 ook de waarschuwing aan het adres van de gemeente, die het leven uit Gods heil dreigde te verzaken: denk eraan dat u niet zonder meer rust in het feit, dat u de doop (en het avondmaal) ontvangen hebt. Paulus herinnert hier de gemeente aan alle zegeningen die Israël eenmaal had ontvangen. Daarbij beschrijft hij de zegeningen met de woorden die sterk doen denken aan doop en avondmaal! Hij wijst erop "dat onze vaders..... allen zich in Mozes lieten doden in de wolk en in de zee, allen hetzelfde geestelijke voedsel aten en allen dezelfde geestelijke drank dronken..... en toch heeft God in het merendeel van hen geen welgevallen gehad, want zij werden neergeveld in de woestijn". Hun "doop" bracht geen redding, omdat die "doop" hen niet bracht tot een leven met God. En dat kan ook met ons gebeuren. Daarom geldt de conclusie, die Paulus er voor de Corinthiërs aan verbindt, ook voor ons: "Dit is hun overkomen tot een voorbeeld voor ons, en het is opgetekend ter waarschuwing voor ons, over wie het einde der eeuwen gekomen is" (vs.11).

10 De Geest en de doop.

10.1 Geestesdoop en waterdoop.

Het leek mij goed aan het eind van deze artikelen, waarin de Bijbelse gegevens over de kinderdoop behandeld worden, nog iets te zeggen over een vraag, die in de discussie over kinderdoop en doop van gelovigen, naar voren komt. Namelijk: hoe is in het Nieuwe Testament de verhouding tussen de "doop met de Heilige Geest" en de doop met water? Behoren deze twee niet zo nauw bij elkaar, dat ook daarom de doop van kinderen niet te aanvaarden is? Zo zegt Petrus toch in Handelingen 2:38: "... ieder van u late zich dopen... en gij zult de gave van de Heilige Geest ontvangen!" In Handelingen 8:14-17 wordt het eveneens als een tekort aangemerkt dat er mensen zouden zijn die wel gedoopt werden maar die nog niet de Geest hebben ontvangen. En in Handelingen 9 zegt Annanias dat Jezus hem tot Paulus heeft gezonden

"opdat gij weer zoudt zien en met de Heilige Geest vervuld zoudt worden" (vs.17). Wat gebeurt er dan? "... Hij kon weer zien, en hij stond op en werd gedoopt" (vs.18). In Handelingen 10:44-48 is het feit dat de hoorders de Heilige Geest ontvangen "terwijl Petrus... nog sprak". Voor laatstgenoemde aanleiding om te vragen: "zou iemand het water kunnen weren om deze te dopen, die evenals wij de Heilige Geest ontvangen hebben?" Ook in Handelingen 19 blijken waterdoop en Geestesdoop bij elkaar te horen, (vs.5,6). Tenslotte: in 1 Corinthiërs 12:13 wordt van de gemeente gezegd, dat zij "met één Geest gedoopt" is. Nu heeft in de uitdrukking "doop (dopen) met de Geest", waar die in het Nieuwe Testament ook voorkomt, het woord doop (dopen) een figuurlijke betekenis. In 1 Corinthiërs 12:13 echter slaat dit woord op de waterdoop, zoals het woord "gedrenkt" in het vervolg wellicht betrekking heeft op het avondmaal. Maar hier wordt de waterdoop wel heel nauw verbonden met het ontvangen van de Geest. Men ontving in en bij de doop ook de Heilige Geest.

Dwingen deze gegevens ons niet om te erkennen dat de doop alleen aan gelovigen, die dan ook de Heilige Geest ontvangen kunnen mag worden bediend?

10.2 De doop met de Heilige Geest.

Willen we hier nader op ingaan, dan is het nodig eerst iets te zeggen over de vraag hoe de Bijbel spreekt over "doop met de Heilige Geest" en hoe wij daar nu over moeten spreken. We vinden de uitdrukking "dopen met de Heilige Geest" eerst in de vier evangeliën bij de beschrijving van het werk van Johannes de Doper. Deze zegt, dat hij nu wel doopt met water, maar dat Degene, die na hem komt, zal dopen met de Heilige Geest (en met vuur). Zie: Mattheüs 3:11, Marcus 1:8, Lucas 3:16 en Johannes 1:33. Met andere woorden het werk van Johannes en ook de doop, die hij bedient, verwijzen naar Christus en zijn werk. Niet Johannes brengt het heil tot stand, dat doet Christus. Hij alleen kan mensen doen delen in de Heilige Geest. Daarom kan de doop van Johannes pas inhoud krijgen door het werk van Christus.

Waar slaat nu de belofte "die zal u dopen met de Heilige Geest" op?

Het antwoord van deze vraag vinden we in Handelingen 1:11. Daar verwijst Christus in zijn afscheidswaard naar wat Johannes heeft gezegd over zijn doop met water en over de doop met de Geest die Christus geven zou. Maar Hij zegt dan, dat deze doop met de Geest nu' plaats zal vinden, "niet vele dagen na dezen" (vs.5). Dat heeft dan kennelijk betrekking op het Pinkstergebeuren: "en zij werden allen vervuld met de Heilige Geest" (Handelingen 2:4 vergelijk 1:8). De "doop met de Heilige Geest" heeft zich voltrokken bij de uitstorting van de Geest op het Pinksterfeest in Jeruzalem!!

10.3 Pinksteren: éénmalig of herhaalbaar?

Nu is de vraag echter, of de uitstorting van de Heilige Geest op Pinksteren een "eenmalig" gebeuren is, een heilsfeest dat niet herhaald kan worden, of een ervaring in het leven van iedere christen is.

Moet dus ook nu ieder, die tot geloof en bekering komt, daarbij en daarnaast als een afzonderlijk gebeuren, verbonden met de waterdoop, de "doop met de Heilige Geest" beléven?

Dat staat toch duidelijk in het boek Handelingen, zeggen de Pinksterchristenen! Men is tot geloof gekomen en ontvangt dan, als een nieuw gebeuren, de Heilige Geest.

Ja, zo staat het daar inderdaad. Zo kón het daar ook alleen maar staan. De discipelen van Handelingen 2 (om daarmee te beginnen) zijn de enige christenen geweest, die persoonlijk hebben meegemaakt dat éérst Christus op aarde was, dat Hij vervolgens weer heenging tot God, en dat daarna de Geest werd uitgestort. Zij hebben het meegemaakt, dat Gods verlossingswerk de heilshistorische grens van Goede Vrijdag – Pasen – Pinksteren passeerde. Daarom moest er in hun leven ook wel afstand in tijd zijn tussen het moment dat zij Christus leerden kennen en het ogenblik dat ze de Geest, zoals die op Pinksteren werd uitgestort, ontvingen. En omdat het boek

Handelingen als geheel staat in het teken van deze overgang van de ene periode van de heilsgeschiedenis naar de andere vinden we daarin nog een aantal gevallen van het ontvangen van de Heilige Geest, vermeld als een afzonderlijk gebeuren, begeleid met opvallende tekenen, zoals op de Pinksterdag in Jeruzalem. Soms wordt daarmee onderstreept dat nu een nieuwe kring van mensen (bijvoorbeeld de heidenen, Handelingen 11:15-18) mag delen in het heil van de nieuwe tijd. Maar de vraag is nu, of deze historische voorbeelden uit Handelingen nóg de norm zijn voor onze beleving. Moeten ook wij nog "Pinksteren" als een aparte ervaring in ons geloofsleven kennen?

Het Nieuwe Testament laat duidelijk zien, dat dit niet zo is. Als de kerk eenmaal over de heilshistorische grens van Pinksteren heen is, vinden we ook het ontvangen van de Heilige Geest niet meer als een afzonderlijk gebeuren, zodat het mogelijk zou zijn om al wel tot geloof gekomen te zijn, maar nog niet de Heilige Geest ontvangen te hebben. Die twee zaken schuiven dan in één!

Zo heeft Petrus het trouwens direct op Pinksteren al gezegd tot de drieduizend: als ze tot geloof en bekering komen en daarna de doop ontvangen (uiteeraard daarna; want als in een bepaalde kring van mensen het evangelie voor het éérst gehoor vindt, moet er wel eerst geloof zijn voor er gedoopt kan worden; u én uw kinderen, zie onder 7.a). Dan zullen ze ook de gave van de Heilige Geest ontvangen. Het wordt één geheel: de omkeer tot geloof en de gave van de Geest.

Dat blijft ook verder de regel. Als Paulus in Romeinen 8:9 zegt: "gij... zijt in de Geest, althans indien de Geest Gods in u woont" mogen wij daaruit niet afleiden dat het voor Paulus nog de vraag is, of alle gelovigen in Rome wel de Geest ontvangen hebben. Hij voegt er namelijk meteen aan toe: "indien iemand echter de Geest van Christus niet heeft, die behoort Hem niet toe"!

Alle gelovigen hebben, toen ze tot geloof kwamen, ook de Geest ontvangen. Zie nog Galaten 3:2,5,14. Niet alle gelovigen leven even sterk uit die gave. Een gelovige leeft ook niet iedere dag van zijn leven ten volle uit deze gave. Daarom de vermaning van Efeze 5:23: "wordt vervuld met de Geest". Daarmee bedoelt Paulus niet, dat de gelovigen zich moeten uitstrekken naar een nieuwe ervaring die ze nog niet kenden. Hij wil zeggen: laat de Geest, die u als gelovigen ontvangen hebt, u nu ook voortdurend en totaal regeren. Laat Hem binnen in alle kamers en in ieder hoekje van uw leven. Geef Hem in alles de leiding.

De leer van een afzonderlijke "doop" of "vervulling met de Heilige Geest" heeft geen fundament in de Schriften.

10.4 De verhouding Geest en doop.

Het ontvangen van en de inwoning van de Heilige Geest in ons leven behoren bij het heil, dat God ons laat verkondigen op grond van Christus' werk en dat door de doop wordt betekend en verzegeld. Ieder die gelooft, heeft deel aan dat heil en daarmee ook aan de gave van de Geest. Voor ieder die gelooft is daarom de doop ook het gebeuren, waarin hij mag zien dat God niet alleen zijn zonden heeft afgewassen, maar hem ook zijn Geest gegeven heeft. Daarom kan dan ook in verschillende woorden in het Nieuwe Testament, waarin aan gelovigen de betekenis van hun doop wordt uitgelegd, zo'n nauw verband worden gelegd tussen de doop en het delen in de gave van de Geest (zie onder 10.3).

Maar dit alles sluit de bediening van de doop aan kinderen niet uit. Want de doop blijft altijd een teken van het verkondigde heil (zie onder 10.4). En Gods beloften – niet alleen de belofte dat Hij onze zonden afwast, maar ook de belofte dat Hij ons zijn Geest geeft – gelden evenzeer de kinderen. Daarom mogen zij ook het teken, waardoor God hun leven indompelt in die heilspbelofte, ontvangen. Zie antwoord 74 van de Heidelberger Catechismus, waar beleden wordt: "... dat hun door Christus' bloed de verlossing van de zonden en de Heilige Geest... niet minder dan de volwassenen toegezegd wordt". Kinderen worden gedoopt, óók in de Naam van de

Heilige Geest! Wie nu tot geloof komt, mag zich dan ook in de doop door God de verzekering laten geven dat hij zo zeker met Christus' bloed en Geest... gewassen is, als hij uiterlijk met het water... gewassen is (antwoord 69 van de Heidelberger Catechismus).

En "met de Geest gewassen te zijn" wil dan zeggen: door de Heilige Geest vernieuwd en tot lidmaten van Christus geheiligd te zijn, opdat we hoe langer hoe meer, aan de zonden afsterven en in een godzalig, onstraffelijk leven wandelen (antwoord 70). Daarbij wordt dan verwezen onder andere naar Johannes 3:5, 1 Corintiërs 6:11 en 1 Corintiërs 12:13.

Zo is er een onlosmakelijk verband tussen de Heilige Geest en de kinderdoop!